

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2009-2015

Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als

Natura 2000-område nr. 197

Delplan for

Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015.
Natura 2000-område nr. N197, Flensborg Fjord, Bredgrund og far-
vandet omkring Als
Delplan for:
Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen Ribe
Sorsigvej 35
6760 Ribe
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBN nr.

978-87-92617-80-4

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Fuglebeskyttelsesområdet i Flensborg Fjord.

Fotograf: John Frikke

Resume:

Natura 2000-plan for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet om-
kring Als (Nr. 197), delplan for: F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.
Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets
udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpege-
de naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og
indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk
miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	6
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	10
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	10
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	10
Målsætning	12
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	14
<i>Konkrete målsætninger for arter</i>	14
<i>Modstridende interesser</i>	14
Indsatsprogram	15
<i>Generelle retningslinjer</i>	15
<i>Konkrete retningslinjer</i>	15
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	16
Sammenhæng og synergi med vandplan	17
Strategisk miljøvurdering	17
Bilag 1 Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	
Bilag 2 Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	
Bilag 3 Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	
Bilag 4 Miljørapport for Natura 2000-planen	
Bilag 5 Fiskeriaktivitet i Natura 2000-området	

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

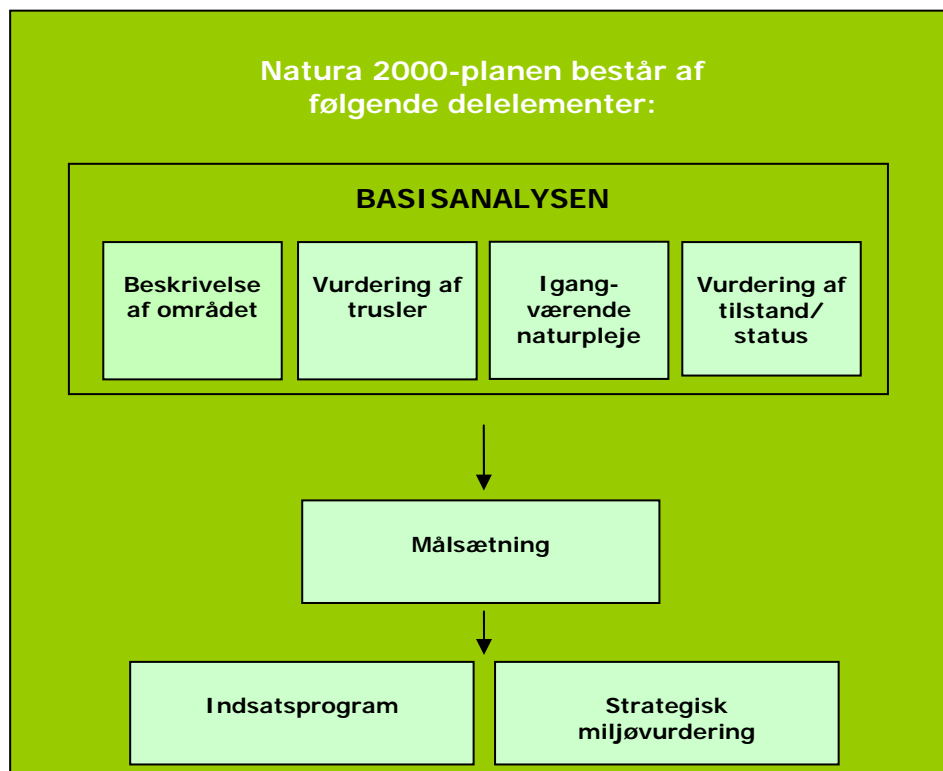
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling til forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Lillebælt og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 64.922 ha og afgrænses som vist på bilag 1. Området består af Habitatområde H173 og Fuglebeskyttelsesområde F64. Habitatområdet er netop blevet udvidet fra tidligere at omfatte 1.110 ha omkring Bredgrund til nu at omfatte en "ny" udpegning der også inkluderer Flensborg Fjord og farvandet om-

Natura 2000-plan

kring Als. Den "nye" udpegning er sket som led i en supplerende udpegning af marine habitatområder i hele landet bl.a. med henblik på at forbedre beskyttelsen af marsvin.

Der er udarbejdet en særskilt delplan for Habitatområde H173. Denne delplan omfatter kun fuglebeskyttelsesområdet F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet, hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 64	
Fugle:	Troldand (T) Bjergand (T) Hvinand (T) Toppet skallesluger (T)

Figur 2. Fugle, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. I figuren står (Y) for ynglefugl og (T) for trækfugl.

Fuglebeskyttelsesområdet har et areal på 3.422 ha, heraf er godt 4 ha statsejet. I bilag 1 er vist afgrænsningen af Natura 2000-område 197 og afgrænsningen af F64.

Området ligger i den sydøstlige del af Sønderjylland, og er den ydre del af et tunneldals-kompleks og en sø opstået i et dødishul. Hele området er søterritorium, og der indgår ikke landarealer.

Den ydre del af Flensborg Fjord er forholdsvis åbent farvand, men som i andre dele af den vestlige Østersø er der risiko for iltsvind om sommeren. Nybøl Nor er lukket farvand med vanddybder op til 8 m.

Området er en vigtig rasteplass for svømme- og dykænder, primært i vinterperioden, men også i fældningstiden (efter midsommer). Den ydre del af Flensborg Fjord, der ligger på tysk territorium, er også fuglebeskyttelsesområde.

Toppet skallesluger, der lever af småfisk, er en af fuglene på udpegningsgrundlaget. Foto: Biopix.

Fuglearterne på udpegningsgrundlaget er troidand, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, der raster på og fouragerer fra vandfladen. Ederfugl og svaner bruger også området, især om vinteren.

Tællinger fra Danmarks Miljøundersøgelser viser at fjordterne, havterne og klyde yngede i området i perioden 1998 - 2003.

En intakt bunddyrsfauna er afgørende som fødegrundlag for de små dykænder på udpegningsgrundlaget, troidand, bjergand og hvinand, ligesom også en god bestand af småfisk er afgørende som fødegrundlag for toppet skallesluger.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Flensborg Fjord og Nybøl Nor findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk.

Natura 2000-området ligger i Sønderborg Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland 1.11 Lillebælt.

Udsigt over Flensborg fjord. Foto: John Frikke.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirke vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Næringsstofbelastning: Det vurderes, at vandkvaliteten trues af udledningerne af næringsalte, herunder især kvælstof fra diffuse kilder. Næringsstofbelastningen til vandområderne påvirker bl.a. udbredelsen af ålegræs og sammensætningen af bundfauna hvilket har betydning for områdets værdi som fødesøgningsområde for fuglene på udpegningsgrundlaget.

Miljøfarlige stoffer: Området påvirkes af tungmetaller og andre miljøgifte, der bl.a. stammer fra bundmalinge på skibe. Disse stoffer kan påvirke fuglearterne på udpegningsgrundlaget.

Forstyrrelser: Rekreative aktiviteter kan forstyrre fugle, der fælder i området.

Invasive arter: Den invasive ribbegøple (*Mnemiopsis leidyi*) er observeret i fjorden, bl.a. forekom den i stort antal i 2007. Dens betydning for fjordens økologi er ukendt.

Fiskeri med bundslæbende redskaber, hvorved der sker en fysisk ødelæggelse, dels ved fjernelse af bundflora og bundlevende dyr, og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller, udgør en trussel mod marine naturtyper, og kan dermed være en trussel for fødegrundlaget for dykænder. Omfanget af det aktuelle fiskeri på de pågældende naturtyper kendes ikke. NaturErhvervstyrelsen har dog oplysninger om fiskeri med større fartøjer i og omkring området. Dette fiskeri fremgår af Bilag 5, hvor fiskeriaktiviteterne i 2009 er vist for fiskefartøjer større end 15 m.

Igangværende pleje og genopretning

Der er ikke foretaget naturforvaltning i området, og der er ikke planer om pleje.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer. For arter og deres levesteder er der endnu ikke udviklet et egentligt tilstandsvurderingssystem. Tilstand for fugle er vurderet på baggrund af kendte bestandstal siden Fuglebeskyttelsesdirektivets ikrafttræden, idet der endnu ikke er udviklet et system til vurdering af tilstanden for fugle og andre arter.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 3).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 3. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus for fuglearterne skal opnås nationalt. Der findes i EU ingen faste retningslinjer for vurdering heraf. Den første Natura 2000-plan laves derfor på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtyper og arters udvikling.

Prognosen for arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for fuglearterne.

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- *Der er ingen arter fra områdets udpegningsgrundlag i denne kategori.*

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- *Der er ingen arter fra områdets udpegningsgrundlag i denne kategori.*

Prognosen er ukendt for:

- *Troldand og bjergand, fordi fødegrundlag og omfang/effekt af forstyrrelse på dagsrastepladser er dårligt kendt i området.*
- *Hvinand og toppet skallesluger, fordi fødegrundlag og omfang/effekt af forstyrrelse på fourageringspladser er dårligt kendt i området.*

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Prognosen for hvinand er vurderet ukendt fordi der mangler viden om fødegrundlaget og effekten af forstyrrelser i området. Foto: Biopix.

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede. De i planen angivne bestandsstørrelser er fastsat på baggrund af den officielle danske indmelding til EU.

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I området er der fokus på fjordområdernes levesteder for fuglearterne på udpegningsgrundlaget.

Det overordnede mål for området er:

- *At sikre god-høj artstilstand for områdets udpegningsarter.*
- *Troldand prioriteres højt, da arten er dansk ansvarsart – dvs. den danske forekomst af rastende troldænder udgør 20 % eller mere af den samlede nordvesteuropæiske bestand på biogeografisk niveau.*
- *Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.*

Konkrete målsætninger for arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for fuglearterne i Flensborg Fjord (N197, F64):

- *Arterne skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for områdets udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for nedennævnte bestandstal eller – for arter uden bestandsmål – grundlag for tilstrækkelige, egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Der sikres velegnede levesteder for udpegningsgrundlagets fugle. Tilstanden, antallet og arealet af samlede raste- og fourageringspladser skal være stabilt eller i fremgang, og danne grundlag for forekomst af rastende og fouragerende fugle på ca. 27.000 bjergand, ca. 26.000 troldand, ca. 4.000 hvinand og ca. 1.000 toppet skallesluger.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Der er ikke konstateret modstridende interesser mellem arterne på udpegningsgrundlaget.

Indsatsprogram

Indsatsprogrammet beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet er baseret på sigtelinjerne for indsatsen i 1. planperiode, som er beskrevet i bilag 3 og i nedenstående retningslinjer.

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Der sikres velegnede levesteder for udpegningsgrundlagets fugle – bjergand, troidand, hvinand og toppet skallesluger.*
- 1.2 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for udpegningsgrundlagets fuglearter. Naturstyrelsen undersøger og vurderer, hvor og i hvilket omfang, der er behov for konkret indsats.*

Konkrete retningslinjer

Sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

Der er ikke opstillet retningslinjer under sigtelinje 2 i dette område.

Sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

Der er ikke opstillet retningslinjer under sigtelinje 3 i dette område.

Der sikres velegnede levesteder for fuglene på udpegningsgrundlaget, bl.a. troidand, der er national ansvarsart. Foto: Per Poulsen.

Sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

Der er ikke opstillet retningslinjer under sigtelinje 4 i dette område.

Forslag til mulige virkemidler

Kommunerne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand.

Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

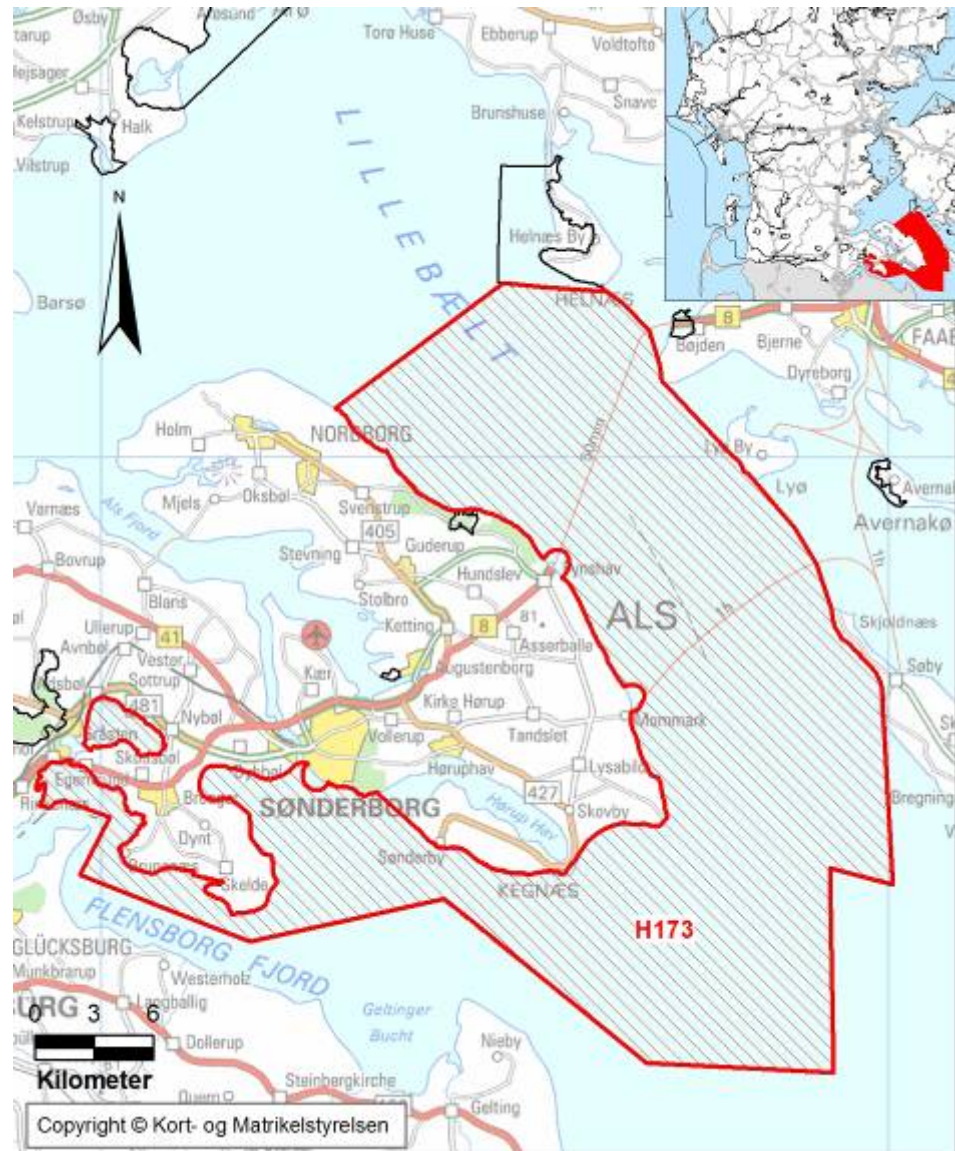
Planlagt indsats efter vandplanen der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt afdækkes i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

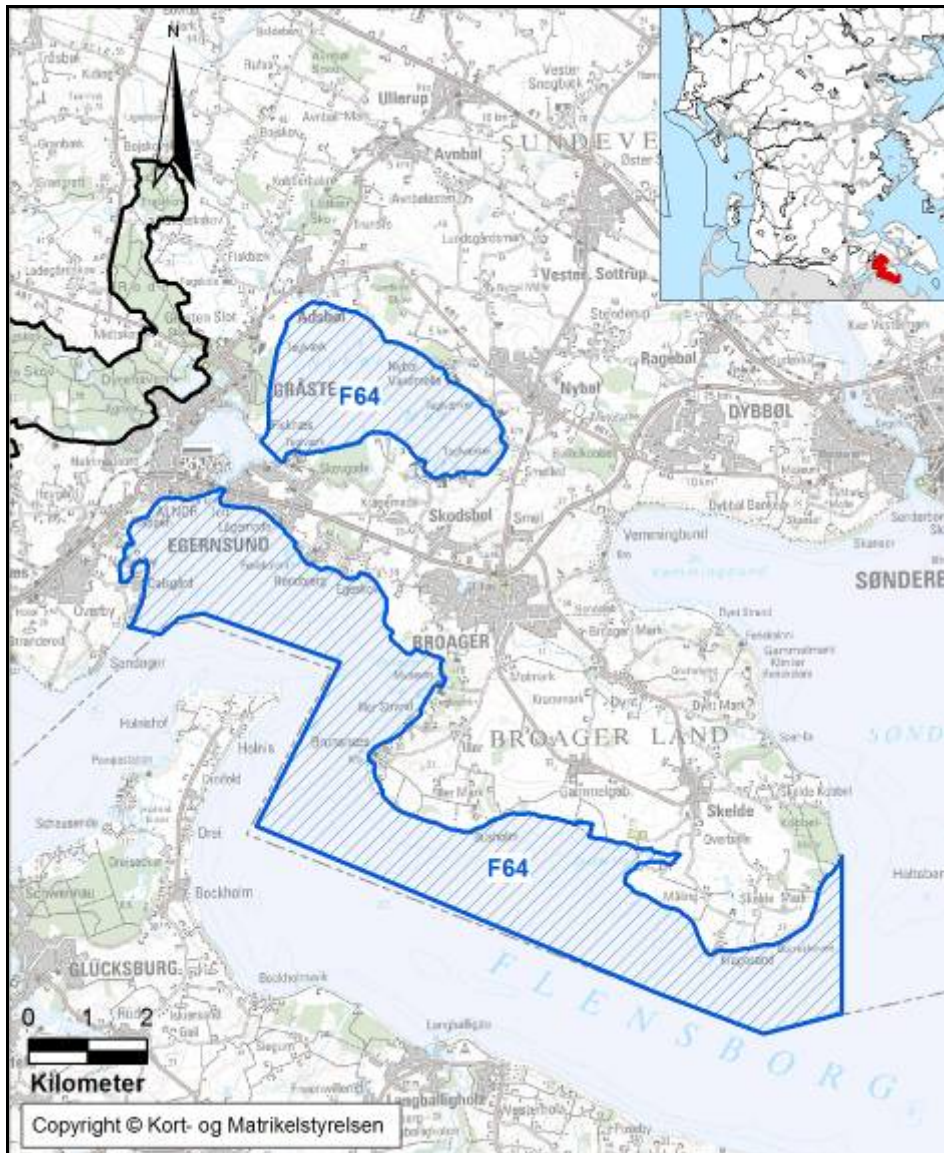
I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. N102.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Den nye Natura 2000-område afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H173 (Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als) (rød afgrænsning) og fuglebeskyttelsesområde F64 (se nedenfor). Andre Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

Natura 2000-plan

Afgrænsning af fuglebeskyttelsesområde F64 (blå skravering). Andre Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i Bilag 2 - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Bilaget indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtiget til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder. Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

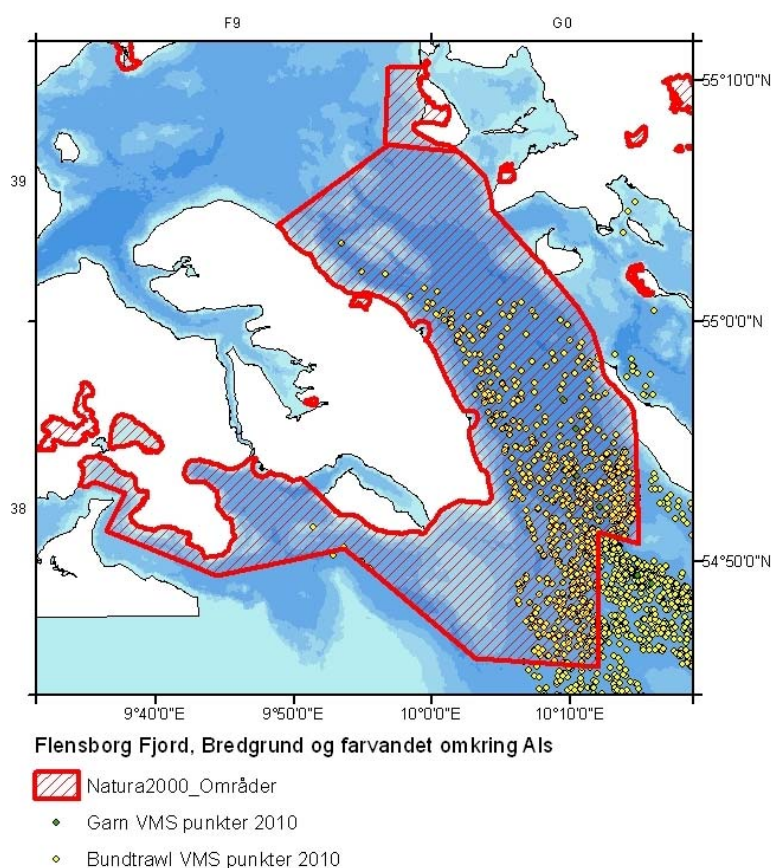
Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. 197 Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor

- kan læses på Naturstyrelsens hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Bilag 5. Fiskeriaktivitet i Natura 2000-området

Fiskeriaktivitet med garn og bundtrawl ifølge VMS data fra 2010 for alle fartøjer over 15 meter er vist i nedenstående kort. VMS står for Vessel Monitoring System, og er et satellitbaseret overvågningssystem for fiskefartøjer, der regelmæssigt sender data til fiskerimynderhederne om fartøjers position, kurs og fart.

VMS systemet er obligatorisk for fiskefartøjer over 15 meter (12 meter fra 1. januar 2012). Der sendes signaler hver time, og disse data giver således en indikation af det fiskerimønster, som var gældende for året 2010. Det præcise fiskeri fra fartøjer under 15 meter kendes ikke, da fartøjer under 15 meter i 2010 ikke var forpligtet til at have VMS om bord.

Fiskeriaktivitet med garn og bundtrawl ifølge VMS data i år 2010 fra både over 15 meter.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk